

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

7/8149

SAYI : B 14 0 BHİ 0 00 00 02-538
KONU : Yazılı Soru Önergesi

25 EKİM 2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ: 07.10.2005 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/8149-13301/37569 sayılı yazınız.

Hatay Milletvekili Dr. Züheyir AMBER'in "T.Şeker fabrikalarını özelleştirme çalışmalarına ve şeker piyasasına " ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/8149) esas nolu yazılı soru önergesine ait cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ali COŞKUN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

EK: 3 sayfa önerge cevabı

Gereği :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN DR. ZÜHEYİR AMBER'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ**

CEVAP 1

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin özelleştirme süreci 20 Aralık 2000 tarihinde özelleştirme kapsamına alınması ile başlamıştır.

5 yıla yakın bir süredir devam etmekte olan özelleştirme sürecinde bu güne kadar; Türkşeker'in Bağlı Ortaklığı durumundaki Kütahya ve Adapazarı Şeker Fabrikası A.Ş. ile iştiraklerindeki hisseleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na devredilmiş, başta Kütahya ve Adapazarı Şeker Fabrikası olmak üzere, iştiraklerimizin çoğundaki kamu hisselerinin satışı Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca sonuçlandırılmıştır. Atıl arazi, arsa ve tesis satışları kapsamında, kullanım dışı olan tesisler atıl halde iken ekonomiye kazandırılmış, boşalan yerler şeker ambarı olarak değerlendirilerek, kiralık şeker depoları asgariye düşürülmüştür. Fabrikalarda mevcut vagon ve ambar fazlası sair malzemelerin de satışı için çalışmalar devam etmektedir.

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin özelleştirmeye hazırlık süresi, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun; 31.01.2005 tarih ve 2005/17 Kararı ile 31.12.2006 tarihine kadar uzatılmıştır. Özelleştirme işlemleri 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu'na göre Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmekte, süreç ve yönteme ilişkin kararlar ise ÖYK tarafından alınmaktadır.

CEVAP 2

4634 sayılı Şeker Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı, Kanun'un özünde bir değişiklik getirmemektedir. Tasarı esas olarak, Şeker Kanununun Geçici 8 inci maddesine dayanılarak Bakanlar Kurulu tarafından Şeker Kurulunun görev süresinin 31/12/2006 tarihine kadar uzatılıp, Şeker Kurumu ve hizmet birimlerinin görev süresinin 31/12/2004 tarihi itibarıyla sona erdirilmiş olması sonucu ortaya çıkan boşluğun doldurulmasını ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yetkilerinin artırılmasını öngörmektedir.

Öte yandan, Şeker Kanununda yer almamakla birlikte, aynı Kanuna bağlı Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği hükümlerinden olan, şeker pancarı fiyatlarının ekim döneminden önce belirleneceği hükmü Tasarıya da taşınmıştır.

Ayrıca, bir cari yılda verilen kotanın altında üretim gerçekleşmesi durumunda, önceki yıllar C şeker stoklarının eksik üretim oranında kullanılmasına izin verilmiştir.

CEVAP 3

4634 sayılı Şeker Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı, üretim veya kota miktarlarına ilişkin bir düzenlemeyi içermemekte, ancak, kotalara ilişkin Şeker Kurulu kararlarının onay yetkisini Sanayi ve Ticaret Bakanına bırakmaktadır. Ayrıca, nişasta bazı şeker kotalarının Bakanlar Kurulunca % 50 eksiltme yetkisini kaldırarak sadece % 50 artırma yönündeki yetki kullanımını muhafaza etmektedir. Şeker kotalarının, Şeker Kurulu tarafından ülke şeker talebi düzeyinde belirlenmesine devam edilecektir. Dolayısıyla kota artırımı, ancak talep projeksiyonunda bir artış olması ve buna bağlı olarak kotalarda meydana gelecek artışın,

Sanayi ve Ticaret Bakanı tarafından onaylanması durumunda mümkün olabilecektir. Pancar kotaları ise, şeker şirketlerince, kendilerine tahsis edilen kota ve stok miktarları göz önüne alınarak belirlenmektedir.

4634 sayılı Şeker Kanununun amacı, kendi kendine yeterliliği sağlayacak düzeyde bir şeker üretimini sağlamak ve sürdürmektir. Şeker kamışından şeker üretiminin şeker pancarına göre çok daha ucuza gerçekleştirilmesi nedeniyle ihracat birincil amaç değildir. Dünyada üretilen şekerin dörtte üçünü kamış şekeri oluşturduğundan, dünya borsa fiyatları da bu şeker tarafından belirlenmekte ve pancar şekeri fiyatının çok gerisinde oluşmaktadır. Ülkemiz, bulunduğu coğrafyaya bağlı olarak bir pancar şekeri üreticisi olduğundan, üretilen şekerin maliyeti, düşük dünya fiyatları ile rekabet edememekte, dolayısıyla ihracat yüksek miktarda sübvansiyon gerektirmektedir. Ülkemizde ise bu sübvansiyon desteğini sağlayacak bir kaynak bulunmamaktadır. Dolayısıyla, Kurul tarafından belirlenen kotalar iç talep ile sınırlı kalmaktadır. Bununla birlikte şeker üreticisi şirketler, kotanın dışında şeker üretip üretmemekte serbesttirler. Ancak, bu şekerin yurt içinde pazarlanması yasal olarak mümkün olmayıp doğrudan ihracı veya Dahilde İşleme İzin Belgesi sahibi imalatçı/ihracatçılara dünya fiyatlarından satılması gerekmektedir. Her iki durumda da fiyat düşüklüğünden dolayı üretici açısından bu şekeri üretmek tercih edilen bir yol değildir.

Görüldüğü üzere, ülkemizde kapasite kullanımını sınırlayan en önemli etken, yurt içi taleptir. Bu doğrultuda, geçtiğimiz 2004/2005 pazarlama yılında kapasite kullanım oranı pancar şekerinde; kotaya göre % 72, fiili üretime göre % 66; nişasta bazlı şekerlerde kotaya göre %38, fiili üretime göre %46'dır.

Avrupa Birliği şeker rejiminde reform niteliğinde değişiklikler öngören ve önümüzdeki yıl yürürlüğe girmesi beklenen Tasarı dikkate alınarak şeker sektörümüzde şimdiden köklü yapılanmalara gidilmedikçe, kapasite kullanım oranlarının yakın gelecekte daha da düşmesi kaçınılmaz görünmektedir.

CEVAP 4

Halen, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca sınır ticareti yapılmasına izin verilen mallar arasında şeker (pancar şekeri ve nişasta bazlı şeker) bulunmamaktadır. Yolcu beraberinde getirilebilen eşya kapsamında ise ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen düzeyde şeker girişine yasal olarak izin verilmektedir. Her iki konunun denetimi Gümrük Müsteşarlığı tarafından gerçekleştirilmektedir. T.Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin stok sorununun en önemli nedenleri arasında, Şeker Kanunu kapsamında yer almayan ve değişik adlar altında yapılan kalorisiiz sentetik tatlandırıcı ithalatı ve kaçak şeker girişleri de bulunmaktadır. Yasal olmayan yollardan şeker giriş önlemlerinin güçlendirilmesi konusunda ilgili kuruluşlarla işbirliği içerisinde çalışmalar sürdürülmektedir.

4634 sayılı Şeker Kanununa göre ülkemizde nişasta bazlı şeker kota oranı, toplam kotanın % 10'udur. Ancak Bakanlar Kurulu, Kanundan aldığı yetkiye dayanarak bu kotayı % 50'sine kadar artırmaktadır. Nitekim, Kanun uygulanmaya başladığından beri geçen üç pazarlama yılında Bakanlar Kurulu, artırım yetkisini kullanmış ve 234 bin 100 ton olarak belirlenen nişasta bazlı şeker kotasını 351 bin 150 ton'a yükseltmiştir.

Ülkemiz ile Avrupa Birliği nişasta bazlı şeker kotalarını bire bir karşılaştırmak mümkün değildir. Ülkemizde nişasta bazlı şekerlerin tamamı kota kapsamında iken, AB'de bu şekerlerden sadece izoglukoza kota uygulanmaktadır. Bu ürünün kotası ise ülkeden ülkeye değişmektedir. Kuru madde bazında nişasta bazlı şeker kotasının toplam kota içerisindeki

payı; Almanya'da % 1.03, Fransa'da % 0.60, İspanya'da % 7.38, İtalya'da 1.24, Macaristan'da 24.69, Finlandiya'da 7.45, AB ortalaması ise % 2,83'tür. Bu oran, ülkemizdeki şekliyle ticari bazda yaklaşık %3,75'e karşılık gelmektedir.

AB'de ayrıca, inülin şurubu adı verilen ve ülkemizde üretimi bulunmayan bir başka tatlandırıcı türü için de her yıl toplam şeker kotasının belli oranında kota verilmektedir. Bu oran halen kuru madde bazında %1,79'dur.

CEVAP 5

2005/2006 pazarlama yılına A ve B kotası ile C şeker toplamı 440 bin ton şeker stoğu ile girilmiş olup, 13/10/2005 tarihi itibariyle stok miktarı 617 591 tondur.

Şeker stoklarının azaltılmasına yönelik olarak son üç pazarlama yılı üretimlerinden A kotası şeker, C şekerine aktarılmış; konuya ilişkin 24.04.2003 tarih ve 2003/T-8 sayılı YPK kararı gereğince söz konusu satışlardan doğan kayıp Türkşeker tarafından karşılanmıştır.

Hammadde fiyatlarından dolayı maliyette meydana gelen büyük farklılığa rağmen, Şeker Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra Türkşeker stoklarının eritilebilmesi, kota ve kapasite kullanım oranının korunması ve ihracatın ülkemiz ekonomisine katkısının devamı da göz önünde bulundurularak, A kotası şekerinden C şekerine aktarım yapılarak, ihraç ve DİR kapsamında Dünya Borsa fiyatları üzerinden görev zararı alınmaksızın yurtdışına pazarlanmıştır.

Şekerli mamul üreticilerinin finansman sıkıntıları da göz önüne alınarak stokta bekleyen şeker zaman zaman vadeli olarak satılmıştır. Atıl kapasiteleri değerlendirmek ve özellikle de ithalat yolunun açılmaması amacıyla, imalatçı-ihracatçılara yurtdışı firmalar karşısında rekabet fırsatı verilerek, ülkemiz ihracatına önemli ölçüde katkıda bulunulmuştur.